

suscipit, tamen nec a dicto concilio, nec a jure communi ullibi aliqua suspensio, vel irregularitas imponitur, consequenter non incurritur, arg. *Sæpe*. cit. c. *Is qui*. 18, de *Sentent. excommun.* in 6.

8. *Si quis per saltum ordinatus, in suscepto ordine non ministravit, potest in suspensione dispensare episcopus.* — Quæritur III. Quis possit dispensare in pœnis ob ordines per saltum susceptos contractis? Resp. I. Si per saltum ordinatus in ordine ita suscepto non ministravit, potest dispensare episcopus in suspensione, quatenus in ordine per saltum suscepto ministrare valeat, ita tamen ut prius ordinem omissum recipiat c. un. h. t. ibi: Mandamus, quatenus condignam pœnitentiam pro hujusmodi negligentia injungas eidem, qua peracta ipsum in diaconum (ejus ordinem omiserat) ordinare procuret, et sic de misericordia eundem ministrare permittas in ordine sacerdotii per saltum suscepto, et concilium Tridentinum Sess. 23. de *Reformat.* cap. xiv, ibi: Cum promotus per saltum, si non ministraverint, episcopus ex legitima causa possit dispensare.

9. *In qua tamen, sicut et in irregularitate dispensare nequit, si in tali ordine per saltum ordinatus ministravit.* — Resp. II. Si per saltum promotus, ante dispensationem ministraverit in ordine ita suscepto, non potest episcopus dispensare in suspensione, nec in irregularitate ob ministrationem juxta dicta n. 5, contracta, nisi delictum sit occultum. Patet conclusio ex concilio Tridentino loc. cit. a sensu contrario; ex hoc enim quod dicat concilium, si non ministravit, potest episcopus dispensare; bene inferitur, ergo si ministravit, dispensare non potest.

10. *Nisi delictum sit occultum.* — Dicitur autem notanter nisi delictum sit occultum; hoc enim ubi est, tam in irregularitate, quam suspensione dispensare valet episcopus vi concilii Tridentini Sess. 24, de *Reform.* cap. vi, ibi: Liceat episcopis in irregularitatibus omnibus, et suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, etc., dispensare.

TITULUS XXX.

De eo, qui furtive ordinem suscepit.

1. *Ratio ordinis.* — Ordinem furtive plerumque suscipiunt illi, qui per saltum ordi-

nantur; hinc recto ordine præcedentem præsens titulus sequitur.

2. *Furtive ordinem suscipere quis dicatur?* — Dicuntur autem ordinem furtive suscipere, qui vel in examine rejecti, vel sine examine, simulque sine licentia seu consensu ordinarii dolose et furtive se ingerunt cæteris ordinandis, can. *Quando*. 5, dist. 4, can. *Extra*. 5, dist. 64, vel qui eadem die minores cum subdiaconatu, vel duos majores ordines simul furtive, et sine licentia requisita accipiunt c. 2 et 3, h. t. De quibus.

3. *Furtive ordinem suscipiens illicite quidem, tamen valide ordinatur.* — Quæritur I. An furtive suscipientes ordinem non tantum illicite, sed etiam invalide ordinantur? Resp. Quamvis certum sit, hujusmodi suscipientes graviter peccare utpote præceptum Ecclesiæ in gravi materia transgredientes, tamen ordo furtive susceptus valide conferitur, nisi ordinans seriam haberet intentionem non ordinandi furtive se ingerentes, seu absque licentia ordinarii accedentes; communis doctorum arg. c. 1, h. t. ubi furtive ordinatus non amplius jubetur ordinari, et sublata censura, quam incurrit, permittitur ministrare, manifesto argumento, ordinem furtive collatum valere.

4. *Nisi ordinans intentionem, vel protestationem faciat, et notificet non ordinandi furtive se ingerentes.* — Dicitur autem notanter, nisi ordinans seriam haberet intentionem non ordinandi, etc., hanc enim si ordinans habet, utique valide non ordinatur furtive se ingerens. Pirhing, h. t. n. 5. Rebuffus, in *Praxi benefic. tit. de Clericis ad Ordines male promotis*. Glossa, 4, n. 19. Ratio est, quia juxta unanimem et certam ad valorem sacramenti essentialiter requiritur intentio ministri conficientis sacramentum; quæ, ut supponitur, non habetur, sed contraria efformatur respectu talis. Hinc bene attendendum, qualiter ante ordinationem se habere, et quale intentionem, protestationem, vel admonitionem formare et præmittere soleant episcopi ordinantes. Si enim, uti in nonnullis locis fieri solet, per se, vel officialem ordinandi indicant sequentem vel similem intentionem, aut protestationem: Non intendimus ordinare illos, qui non fuere examinati et approbati, vel qui furtive se ingerunt; vel si aliqua occulta sunt innotati; vel, Protestamur, quod nolumus ordinare, qui, etc. Si inquam, similis intentio, vel protestatio præmittitur, eamque rever-

habeat ordinans, utique valide non ordinantur, qui per intentionem hujusmodi excluduntur ob rationem num. præced. allegatam.

5. *Et hanc postea non revocat.* — Notant tamen Layman, lib. V, tr. I, cap. iv, n. 6. Bonacina, de *Sacramentis*. Disp. 2, q. 2, p. 4, n. 6. Hugo, de *Sacramentis*. Disp. 8, n. 119. Henriquez, lib. II, cap. viii, n. 5; quod si non obstante tali præmissa protestatione episcopus postea nihilominus habeat intentionem ordinandi præsentem, vel faciat intentionem universalem faciendi circa præsentem personas, quod facit Ecclesia, prævalet talis intentio priori; eo quod præmissio hujusmodi protestationis non sit conformis ritui, et praxi universalis Ecclesiæ.

6. *Si episcopus præmittit intentionem vel protestationem non ordinandi furtive se ingerentes, censetur in dubio serio facere; consequenter talis invalide ordinatur.* — Quod autem aliqui apud Lugo, loc. cit. docere videantur, hujusmodi protestatione ab ordinariis absterrendi potius, quam non ordinandi animo fieri, indeque in dubio valide censerentur ordinatos, qui furtive se ingesserunt, vel aliqua ex supradictis conditionibus affecti fuere; et Layman, loc. cit. absolute velit, tales non obstante quacunquæ simili protestatione valide ordinari, eo quod episcopus censeatur semper habere actualem, et practicam intentionem ordinandi hominem præsentem, dicere non audemus; tum quia episcopus, si revera vult, omnino potest habere seriam intentionem non ordinandi, consequenter si eam manifestet verbis, censetur in dubio, eam serio habuisse; quia, ut dicitur l. *Labeo*. 7, § 2, ff. de *Supellect. leg.* Nemo existimandus est dixisse, quod non mente agitaverit, et l. *Generaliter*. 13, c. de *non numerand. pecun.* ibi: Nimis indignum videtur, quod sua quisque voce dilucide protestatus est, id in eundem casum infirmare, proprioque testimonio resistere. Tum quia in dubio, quando agitur de valore sacramenti tutior eligi, ac propterea sacramentum etiam ordinis reiterari debet, arg. can. *Presbyter*. 68, ubi presbyteri, de quorum valida ordinatione dubium est, jubentur reordinari; sic etiam rebaptizari debet, de cujus valido baptismo dubium est, can. *Parvulos*. dist. 4, de *Consecrat.* Sic etiam S. Congregatio respondet, constitutum in minoribus ordinibus debere de novo ordinari, si ratione dubii baptismi, dubium est de valore ordinum collatorum.

7. *Solvitur ratio in contrarium. In dubio valoris sacramenti, iterandum est.* — Nec in contrarium juvat ratio a Layman, allata, videlicet, quod non obstante prævia seria protestatione episcopi de non ordinandis dolose se ingerentibus, censeatur tamen habere intentionem practicam ordinandi hominem præsentem. Nam contra est, tantum quod protestatio prævia, eaque seria de non ordinando certa qualitate destituta, vel affecto, accessuro, et præsentem se exhibituro, virtualiter duret, dum tali dein præsentem se præbet, adeo ut non valeat intentio actualis præsentem ordinandi, utpote quæ non nisi talem afficere censetur, qui prævia seria voluntate non fuit exclusus; minime vero talem, quem non ordinare perseverans voluntas est, et circa quem, seu qualitates ipsius ordinans hic et nunc ignorantiam habet, quæ causat involuntarium, arg. l. *Nem idcirco*. c. de *Juris*, et *Facti ignorant.* Accedit, quod si non obstante prævia seria protestatione, et intentione episcopi de non ordinandis furtive se ingerentibus, tales valide ordinarentur, nunquam possint hi a valida ordinatione arceri, quod videtur absurdum. Quare non solum tutius, sed etiam probabilius, consequenter amplectendum videtur, casu, quo episcopus veram et seriam intentionem præmittit, et notificat, non ordinandi certas personas, illas, si furtive se ingerant, valide non ordinari.

8. *Non est consultum ut episcopus præmittat intentionem non ordinandi furtive se ingerentes, bene vero id sub excommunicatione prohibeat.* — Notant tamen doctores, consultum non esse, ut episcopi intentionem, et protestationem præmittant, tales, vel tales non ordinandi. Tum quia hoc est difforme ritibus et praxi universali Ecclesiæ; tum quia secum trahit gravissima incommoda, et pericula, quæ ex dubia et irrita ordinatione oriuntur, uti etiam bene advertit Lugo, loc. cit. quamvis consultum, et juri conforme sit, ut sub excommunicatione prohibeat, ne se ingerant non approbati, vel ne aliqui plures ordines eadem die furtive recipiant, arg. c. 1, 2, 3, h. t.

9. *Furtive suscipiens ordinem est ab illo suspensus.* — Quæritur II. Quæ sint pœnæ furtive suscipientium ordines? Resp. I. Qui unum, vel plures ordines furtive suscipit aliquo ex supra n. 2, allegatis modis, ipso jure est suspensus ab ordinibus ita suscep-

tis. Communis et certa arg. c. 1, 2, 3, h. t. Quod si episcopus sub excommunicatione prius prohibet, ne quis ad ordines furtive se ingerat, et tamen contra præceptum istud quis agat, nec in furtive, nec in aliis rite susceptis ordinibus licite ministrare valet, hoc ipso, quod sit excommunicatus, consequenter etiam sub pœna irregularitatis actum alicujus ordinis exercere non possit.

10. *Ac etiam irregularis, si contra præviam sub excommunicatione factam prohibitionem id facit.* — Resp. II. Quando quis non approbatus etiam post præviam sub excommunicatione factam episcopi prohibitionem furtive ordinem aliquem suscipit, præter pœnam suspensionis irregularitatem quoque incurrit. Barbosa, in c. 1, h. t. n. 5; Abbas, in c. *Cum h.* 2, h. t. n. 2; Layman, lib. I, tr. V, p. 5, cap. III, n. 1; Bonacina, et alii contra Navarrum, c. *Alma mater*, p. 1, § 6, n. 6, fundamentum desumitur ex cit. c. 1, h. t. ubi statuitur, quod ita ordinatus furtive nequeat absque dispensatione ad altiores ordines promoveri; quod et præcipuus effectus irregularitatis teste ipso Covarruvia, in Clem. *Si furiosus*, prin. n. 1.

11. *Qui eodem die præter minores etiam subdiaconatum, vel cum hoc etiam diaconatum furtive suscipit, suspensus, non irregularis est.* — Resp. III. Qui cæteroque examinatus et approbatus ad ordines minores, vel aliquem majorem eodem die furtive se ingerendo suscipit, præter minores subdiaconatum vel præter hunc etiam diaconatum, solam suspensionem, non vero irregularitatem incurrit. Palao, *de Censuris*, disp. 6, pun. 17, n. 1; Suarez, *de Censuris*, disp. 42, sect. 3, n. 5; Glossa, in c. 1, h. t.; Bonacina, et alii. Ratio est, quia contra tali modo furtive suscipientes ordinem sola suspensio, minime vero irregularitas statuta invenitur in jure, uti patet legenti, et consideranti textum c. 2 et 3, h. t. ubi autem irregularitas in jure expresse non habetur, non contrahitur, arg. sæpe cit. c. *Is qui*, 18, *de Sentent. excommunicat.* in 6.

12. *In pœnis furtive suscipientium ordinem aliquando solus Papa, aliquando etiam solus episcopus dispensare potest. Et quando?* — Quæritur III. Quis possit dispensare in pœnis ob ordinem furtive, susceptum contractis? Resp. Si quis ordinem furtive suscipit nulla extante prævia prohibitione sub excommunicatione, potest in suspensione ab illo contracta episcopus dispensare, vel etiam

superior regularis, si talis post ordinem ita susceptum religionem ingrediatur, textu expresso c. 1 et 2, h. t.

18. Si vero contra expressam prohibitionem ab episcopo sub excommunicatione factam ordinem furtive quis suscipit, solus Papa dispensare potest, nisi talis etiam religionem ingrediatur, et ibidem aliquandiu laudabiliter versetur; hoc enim in casu etiam episcopus dispensare potest, ut in furtive, et rite susceptis ordinibus ministrare, ac insuper ad ordines superiores ascendere valeat, prout clare dispositum habetur c. 1, 2 et 3, h. t. Quod si delictum occultum, etiam cum manente in sæculo dispensare poterit, vi concilii Tridentini, sess. 24 *de Reformat.*, cap. VI. (ADNOTATIO XLII.)

TITULUS XXXI.

De excessibus prælatorum, et subditorum.

1. *Non de cunctis, sed quibusdam duntaxat excessibus hic questio est.* — Si de cunctis, quæ ad hanc rubricam reduci possent, ageremus, præsens titulus amplissimus foret, hoc ipso, quod quævis transgressio legis a prælato, vel subdito facta excessus prælati, vel subditi sit, et dici possit. Quare ad evitandam omnem superfluum prolixitatem, more aliorum doctorum, eos duntaxat excessus adducemus, qui in hoc titulo specialiter allegantur, et alibi non examinantur. Itaque:

2. *Episcopi excedunt. I. Si indebitis exactionibus gravant clericos subditos, aut inhoneste eos tractant.* — Quæritur I. Quinam ad propositum hujus rubricæ sint excessus prælatorum: Resp. esse plures, et quidem alios episcoporum, alios inferiorum prælatorum. Nam I. Episcopi in inferiores sibi subjectos excessum committunt, si eos indebitis oneribus, tallis, vel exactionibus gravant, c. 1, h. t. de qua materia egimus lib. III, tit. XXXIX, *de Censibus et exactionibus*. Item si eos inhoneste et statui clericali inconvenienter tractent, ut forsitan propterea laicis despicabiles reddantur, cit. c. 1, h. t. Pro quo excessu Papa gravem minatur pœnam loc. cit. illis verbis: « Scituri pro

certo, quod si rumores iterum ad aures nostras pervenerint, pro tantis excessibus nos taliter puniemus, quod timore pœnæ nostræ cæteri a similibus abstinebunt. » Huc quadrat etiam illud can. *Esto subjectus*, 7, dist. 95, ibi: « Esto subjectus Pontifici tuo, quasi animæ parentem suscipe: sed episcopi sacerdotes se esse noverint, non dominos, honoret clericos, quasi clericos, ut et ipsis, a clericis, quasi episcopis honor referatur. »

3. *II. Si eos censuris indebite vexant.* — II. Excessus, est si eos censuris indebite vexant, eod. c. 1, h. t. quondam autem censuræ indebite ferantur, et quæ remedia contra eas, dicetur infra tit. XXXIX, *de Sentent. excommun.* Interea notandum, cit. c. 1, h. t. eandem pro hoc, ac priori excessu pœnam intimari.

4. *III. Si beneficia indignis conferunt.* — III. Excessus est, si episcopi inferiorum prælatorum jura, immunitates, jurisdictionem privilegio, consuetudine, aut alio justo titulo eis competentem diminuunt, tollunt, aut ecclesias eis subjectas a subjectione et obsequio liberant, c. 2, h. t.

5. *IV. Si inferiorum prælatorum jura minuunt.* — IV. Excessus eorundem est, si per beneficia conferant indignis c. 2, h. t. de qua materia vide supra lib. I, tit. VI, § 40.

6. *V. Si exemptis privilegiatis aliquid præcipiunt contra tenorem privilegiorum, cui mandato obedire non tenentur privilegiati.* — V. Excessus est, si episcopi privilegiatis et exemptis præsertim regularibus aliquid præcipiunt, injungunt, interdiciunt, aut prohibent, aut derogant contra tenorem suorum privilegiorum, c. *Sane*, 5, h. t. ubi etiam conceditur, quod hujusmodi indebito episcopi mandato gravati prælati regulares possint auctoritate Apostolica obedientiam denegare. Concordat c. *Cum ad quorundam*, 7, h. t. ubi etiam declaratur, excommunicationem latam contra privilegium, esse ipso jure nullam.

7. *Enarrantur quindecim excessus prælatorum contra regulares in communi.* — Enarrantur episcoporum, et aliorum ecclesiasticorum sæcularium contra regulares quindecim excessus, c. *Nimis in qua*, 16, h. t. ibi: *Nimis iniqua*: et infra. Cum religiosi viri abnegantes salubriter semetipsos, elegerint in paupertate Christo pauperi ad placitum famulari, tanquam nihil habentes, et omnia

possidentes: non desunt plerique tam ecclesiarum prælati, quam alii, qui cæca cupiditate seducti, propriæ aviditati subtrahi reputantes, quidquid prædictis fidelium pietas elargitur, quietem ipsorum multipliciter inquietant. Volunt namque contra regulam a Sede Apostolica approbatam, et sui ordinis instituta, ipsis invitis eorum confessiones audire, ac eis injungere pœnitentias, et Eucharistiam exhibere: nec volunt, ut Corpus Christi in oratoriis reservetur, et fratres ipsorum defunctos apud ecclesias suas compellant sepeliri, et eorum exequias celebrari: et si quis decedentium fratrum alibi, quam in suis ecclesiis eligat sepulturam, funus primo ad ecclesias suas deferri cogunt ut oblatio suis usibus cedat. Nec sustinentes eos habere campanam, vel cœmeterium benedictum, certis tantum temporibus permittunt ipsos celebrare divina. Volunt quoque in domibus eorum certum numerum fratrum, sacerdotum, clericorum, et laicorum, necnon cereorum, lampadum et ornamentorum, pro voluntate sua taxare, ac residuum cereorum, quando noviter opponuntur, exigunt ab eisdem. Nec permittunt, quod novi sacerdotes eorum alibi, quam in ecclesiis suis celebrent primas Missas eos nihilominus compellentes, ut in quotidianis Missis, quas in suis locis et altaribus celebrant, oblationes ad opus eorum recipiant, et reservent: quidquid etiam eis, dum celebrant Missarum solemniam, intra domorum suarum ambitum pia fidelium devotione donatur, ab ipsis extorquere oblationis nomine contententes, quod eisdem tam in ornamentis altaris, quam in libris ecclesiasticis absolute confertur, vindicant perperam juri suo. Quocirca mandamus quatenus universi et singuli a prænotatis gravaminibus desistatis, subditos vestros ab hujusmodi arctius compescendo.

8. *Et duodecim in specie contra fratres prædicatores et minores.* — Ulterius c. *Nimis prava*, 17, eod. enarrantur prælatorum ecclesiasticorum sæcularium excessus et gravamina contra fratres prædicatores, et fratres minores in specie. *Nimis prava*: et infra: Cum quidam viri religiosi ut puta, fratres prædicatores et minores (quorum ordinem et regulam Sedes Apostolica noscitur approbasse) in arctissima paupertate Christo pauperi famulentur, plerique prælati, et alii eos ad synodos suas cogunt accedere, ac suis constitutionibus subjacere,

nec bis contenti capitula scrutinia in locis fratrum pro his corrigendis facturos se comminantur, fidelitatem juramento firmatam ab eorum ministris et custodibus exigentes : eis quoque, ut tam extra civitates quam intra cum eis processionaliter veniant, ex levi causa mandantes, excommunicationis sententiam fulminant in benefactores ipsorum : et idipsum fratribus comminantes, eos de locis, in quibus Domino famulantur, satagunt amovere, nisi eis obediant in omnibus supradictis. Ad hoc ne fratres ad honorabiliores civitates, et villas, ubi religiose et honeste valeant commorari, a populis devote vocati accedere audeant inhibentes, tam in accidentes fratres, quam in receptores eorum præsumunt excommunicationis sententiam promulgare. Ab eis etiam de hortorum fructibus decimas, necnon de habitaculis fratrum (sicut de Judæorum domibus) contendunt redditus extorquere : asserendo, quod nisi fratres morarentur ibidem, ab aliis habitatoribus proventus aliqui solverentur, et ut ipsos suæ subdant totaliter ditioni, eisdem ministros et custodes volunt præficere pro suæ arbitrio voluntatis. Quocirca mandamus, quatenus universi et singuli a prænotatis gravaminibus desistatis, subditos vestros ab hujusmodi arctius compescendo.

9. *Adducuntur etiam triginta remissive, et notabilis textus ex Clementina.* — Insuper Clem. un. h. t. triginta hujusmodi excessus adducit, quibus adductis generaliter concludit, ut sequitur : Et generaliter, quamplures prælati religiosi, præsertim exemplis et privilegiatis in personis et rebus suis ac juribus, ac spiritualibus et temporalibus graves inferent, contra justitiam et eorum privilegia, injurias ac jacturas. Verum quia una est regularium et sæcularium prælatorum, et subditorum exemptorum et non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una fides, et unum baptisma : decet ut omnes, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis, et sicut fratres ad invicem vinculo charitatis sint adstricti. Lecet igitur, ut et prælati et alii tam exempti, quam non exempti suis juribus sint contenti, et aliter in alterius injuriam non prosiliat seu jacturam. Universis itaque prælatis ecclesiarum præsentis sanctionis edicto districte præcipiendo mandamus, quatenus ipsi a prædictis gravami-

nibus omnino cessantes, et cessare suos subditos facientes, viros religiosos exemptos, privilegiatos, et non exemptos mendicantes et non mendicantes, charitative tractent et foveant, et sua jura et privilegia inviolabiliter eis servant. Et quoniam plus solet timeri, quod specialiter, quam quod generaliter inhibetur, eisdem prælatis districte inhibemus, ut abbates, priores, et alios religiosos, ne ad sua generalia, vel provincialia vadant capitula, impedire quomodolibet non præsumant.

10. *Episcopi in aliquibus contra exemptos procedere possunt tanquam Sedis Apostolicæ delegati.* — Fatendum tamen, quod in nonnullis casibus episcopi tanquam Sedis Apostolicæ delegati non obstantibus regularium privilegiis possint procedere contra illos vi concilii Tridentini, per quod, uti etiam per aliquas constitutiones Pontificias quædam eorum privilegia fuere revocata : quædam autem illa sint, dicemus infra tit. XXXIII, de Privilegiis et excessibus privilegiatorum.

11. *VI. Prælati episcopis inferiores quos excessus committant ad propositum.* — VI. Faciunt etiam excessus aliquos prælati episcopis inferiores, si sibi subjectas ecclesias propria auctoritate ununt, c. *Sicut*, 8, h. t. (Cæterum quid juris de unione beneficiorum, habes supra lib. III, tit. XII, *Ut beneficia ecclesiastica sine diminut.* § 3.) Item si præsumunt cognoscere et judicare de causis matrimonialibus, vel concedere indulgentias, vel imponere pœnitentias publicas; quia hi actus ad eam pertinent dignitatem episcopalem, nisi abbates, vel alii prælati episcopis inferiores ex privilegio apostolico, vel legitima præscripta consuetudine aliud quid jurisdictionis circa habeant, c. *Ad audientiam*, 12, h. t.

12. *VII. Prælati regulares specialiter excedunt ædificando contra formam præscriptam nova monasteria.* — VII. Committunt excessus prælati regulares, dum contra formam a jure et constitutionibus Pontificiis præscriptam ædificant monasteria. De qua materia vide lib. III, tit. XL, § 2. Dictis tamen ibidem pauca hic addenda, videlicet, quod forma ibidem præscripta, et consequenter etiam consensus ordinarii necessarius non sit :

13. *Quæ forma necessaria non est, si reædificentur monasteria ab hæreticis, aut infidelibus occupata.* — Primo, quando reædificantur monasteria ab hæreticis occupata, et

destructa. Donatus p. 2, tr. 2, q. 24. Roderiq. tom. II, q. 49 et 99. Lezana *Monasterium*. n. 49, et alii. Ratio est, quia per hanc reædificationem jus novum non acquiritur, cum jus antiquum per hæreticorum usurpationem non extinguitur.

14. *Nec in reparatione, vel ampliacione monasterium.* — Secundo eadem forma et consensus necessarius non est in reparatione, reædificatione, et ampliacione monasteriorum. Donatus loc. cit. q. 23. Roderiq. loc. cit. Glossa in can. *Monachus*. cau. 18, q. 2, ratio est, quia jura cit. lib. III, tit. XL, § 2, allegata loquuntur de erectione novi conventus, quo novum jus novusque titulus in aliquo loco acquiritur, quod cum non fiat in reparatione, et ampliacione monasterii, ad hanc præfata jura utpote pœnalia et odiosa extendenda non sunt.

15. *Neque si ædificatur monasterium in exempto loco.* — Tertio, quando ædificatur monasterium in loco exempto, et nullius diœcesis existente. Laurent. de Franch. p. 1. Controvers. inter Episcop. et Regular. n. 495. Ratio est, quia neque antiquiora, nec recentiora jura consensum ordinarii, et alia ad tale monasterium requirunt : cum concilium Tridentinum licentiam ordinarii requirat duntaxat ad erectionem monasterii in ejus diœcesi; Constitutio vero Clementis VIII. *Quoniam* § 1, in locis eorum ordinariæ jurisdictioni subjectis.

16. *Nullus diœcesis.* — Dicitur autem notanter, et nullius diœcesis, casu enim, quo locus quidem exemptus certæ tamen diœcesis existit, forma præscripta omnino servanda est. Donatus loc. cit. q. 40. Cockier. *de Jurisdictione ordinarii exemptos*. p. 2, q. 45, n. 36, arg. concil. Trident. Sess. 25. *de Regularib.* cap. III, et c. *Auctoritate de privileg.* in 6, ubi expresse habetur : Inhibemus ne in locis etiam exemptis hoc ipsi exempti facere audeant.

17. *Bene tamen si transferatur monasterium ab uno loco civitatis ad alium.* — Putat quidem Roderiquez tom. II, p. 49, art. 9, etiam in casu, quo in eadem civitate transfertur monasterium ab uno v. g. minus commodo, aut sano loco ad alium locum non requiri consensum episcopi, eo quod jura hunc requirementia tantum de erectione novi conventus loqui videantur; nihilominus contraria sententia, quam tenet Donatus loc. cit. q. 26. Bordonus *Miscell. Decision.* 125, et alii, probabilior, et in praxi amplectenda est.

Ratio est, quia consensus episcopi ad talem translationem requiritur jure antiquo, can. *Si quis vult*. 41, cau. 16, q. 7, ibi : Si quis vult monasterium suum ad meliorandum in alium locum ponere, fiat cum consilio episcopi, ubi per consilium intellige consensum fatentur omnes doctores teste Donato. Jura autem nova cum antiquum non correxerint, ab illo interpretationem recipiunt. Accedit bina declaratio cardinalium in favorem hujus doctrinæ edita, de qua testatur Donatus, loc. cit. n. 7.

18. *Subditi etiam prælati episcopo inferiores exempti quoque peccant, si non servant festa, et censuras ab episcopo indictas.* — Quæritur II. Quinam ad propositum hujus rubricæ speciales hic notati sint excessus subditorum. Resp. Sequentes videlicet, I. Quando subditi, etiam cæteroquin prælati inferiores tamen episcopo, indictas ab eo festivitates, et censuras latas non observant, c. *fin. h. t.* et concil. Trident. Sess. 25, *de Regular.* cap. XII. Siquidem regulares exempti in his obedire tenentur episcopo, prout amplius dictum est lib. I, tit. XXXI *de Offic. Judic. ordinari.* a n. 126.

19. *Item si negant, eum esse suum dominum, aut trahunt ipsum ad forum sæculare aut consilio vel auxilio juvant ejus adversarium.* — II. Excedunt clerici episcopis subditi si negant episcopum esse dominum suum, cum si agant contra fidem homagii, reverentiæ, et obedientiæ in recipiendis ordinibus, vel beneficiis promissæ. Item si in causa spirituali vel ecclesiastica illum trahant ad forum sæculare, vel auxilio juvant; prout refertur c. *Gravem*. 15, h. t. ubi etiam jubetur beneficio privari, qui aliquem ex his tribus excessibus contra episcopum committit, Glossa fin. ibid. Pirhing h. t. n. 31 et 32.

20. III. Excedant clerici privati alicujus communitatis si absque licentia superioris sibi faciunt, et usurpant sigillum communitatis, c. *Delicta* 12, h. t.

21. *Item excedunt violando clausuram monasteriorum : de quo remissive.* — IV. Fit excessus tam a regularibus, quam sæcularibus prælatis, et inferioribus utriusque sexus, si violantur clausulæ monasteriorum per ingressum vel egressum : de qua materia vide lib. III, tit. XXXV. *De statu monachorum.* § 2. (ADNOTATIO XLIII.)